

CZU: 334.722.26:657(478)

UDC: 334.722.26:657(478)

**EVOLUȚII ȘI PROVOCĂRI
ALE PARTENERIATELOR
PUBLIC-PRIVATE
DIN REPUBLICA MOLDOVA:
IMPACTUL ECONOMIC
ȘI ABORDĂRILE CONTABILE**

Drd. Corina PANUȘ, ASEM
corinapanus.diug@gmail.com ORCID:
0000-0002-2062-2953

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2025.131.107>

**PUBLIC-PRIVATE
PARTNERSHIPS IN THE
REPUBLIC OF MOLDOVA:
EVOLUTION, ACCOUNTING
CHALLENGES
AND ECONOMIC IMPACT**

PhD candidate Corina PANUS, ASEM
corinapanus.diug@gmail.com ORCID:
0000-0002-2062-2953

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2025.131.107>

Parteneriatul public-privat (PPP) reprezintă una dintre formele contemporane de mobilizare a unei coaliții de interese comune între o autoritate publică și sectorul privat, având în centrul atenției misiunea socială. Experiența țărilor dezvoltate ne demonstrează că PPP reprezintă o alternativă directă în vederea valorificării patrimoniului statului, dezvoltării serviciilor publice și îmbunătățirea vieții sociale reducând constrângerile bugetare ale statului. Studiul conturează conceptul, definirea și caracteristicile de bază ale PPP la nivel național și internațional, modul de interpretare în actele normative și legislative, precum și în literatura de specialitate. Autorul oferă o imagine clară, exprimată în cifre, referitoare la evoluția PPP în Republica Moldova, numărul de proiecte implementate și monitorizate de către Agenția Proprietăți Publice (APP), precum și valoarea investițională a acestora, în comparație cu țările Uniunii Europene (UE).

Cuvinte-cheie: parteneriat public-privat, partener public, partener privat, concesiune, investiții, finanțare a infrastructurii.

JEL: F-63; G-14; H-43; L-32; M-41.

Introducere

Cooperarea dintre sectorul public și cel privat a existat dintotdeauna, însă, în ultimii ani, această colaborare a devenit tot mai relevantă, acoperind un spectru larg de activități comune. În numele interesului general, statul intervine pentru a asigura satisfacerea unor nevoi esențiale prin prestarea directă a unor servicii publice sau prin realizarea unor lucrări de infrastructură de importanță majoră, mai ales în sectoarele unde acestea sunt deficitare.

Practica internațională demonstrează că implementarea proiectelor prin mecanisme de colaborare între stat și mediul privat funcționează

The public-private partnership (PPP) is one of the contemporary leveraging types of a common-interest coalition between a public authority and the private sector, the social mission being at its core. Experience in developed countries shows that a PPP is a direct alternative aimed for exploiting the state assets, improving public services and enhancing social well-being, while reducing pressure on the state's budget. The paper defines the concept PPP, presents its main features at both national and international levels, and analyses the way a PPP is construed in the regulatory and legislative acts, as well as in the relevant academic literature. The author provides a clear, data-based overview of PPP developments in the Republic of Moldova, including the number of projects implemented and monitored by the Public Property Agency (PPA), and the projects' investment value compared to that of European Union (EU) Member States.

Keywords: public-private partnership, public partner, private partner, concession, investments, infrastructure financing.

JEL: F-63; G-14; H-43; L-32; M-41.

Introduction

Cooperation between the public and the private sectors has always existed; however, over the recent years, this collaboration has become increasingly important, covering a wide range of common activities. On behalf of general interest, the State takes action to ensure the satisfaction of some essential needs either through direct delivery of certain public services or through carrying out some infrastructure projects of paramount importance, especially in sectors where such are underdeveloped or insufficient.

International practice shows that project implementation through collaboration mechanisms

de mult timp și este într-un proces continuu de perfecționare.

Pentru Republica Moldova, a cărei economie necesită stimulente substanțiale pentru a depăși dificultățile actuale, parteneriatele public-private (PPP) pot juca un rol semnificativ în atragerea investițiilor în infrastructură și în alte domenii-cheie. De asemenea, acestea pot facilita aplicarea unui management privat mai eficient în sectorul public, contribuind la diversificarea și creșterea calității serviciilor publice.

În Republica Moldova, implementarea acestor parteneriate este reglementată de un cadru normativ specific, aliniat parțial la standardele europene.

Acest studiu își propune să analizeze evoluția PPP, provocările contabile asociate și impactul acestora asupra economiei naționale.

Scopul cercetării este de a oferi o imagine clară asupra nivelului de dezvoltare a PPP în Republica Moldova și în țările Uniunii Europene (UE). În acest sens, studiul vizează analiza actelor normative și legislative referitoare la PPP, examinarea literaturii de specialitate, interpretarea datelor statistice prin accesarea resurselor informaționale oficiale și analiza rapoartelor Agenției Proprietății Publice (APP).

Principalele obiective ale cercetării sunt:

- identificarea beneficiilor PPP în Republica Moldova comparativ cu practica internațională;
- analiza formelor de implementare a PPP pe tipuri de activități în Republica Moldova;
- examinarea etapelor de pregătire și atribuire a PPP în Republica Moldova;
- evaluarea valorii investiționale a proiectelor PPP în Republica Moldova și în UE;
- analiza datelor statistice relevante la nivel național și european.

Metodologia cercetării

Studiul se bazează pe analiza datelor statistice oficiale, legislației în vigoare și a studiilor recente privind aplicarea PPP în Republica Moldova. Datele au fost preluate din rapoartele Ministerului Economiei, ale Băncii Mondiale și ale altor instituții relevante, fiind completate de o analiză comparativă a practicilor internaționale.

Astfel, baza informațională a cercetării este constituită din: Legea cu privire la parteneriatul public-privat Nr. 179 din 10.07.2008 (Legea nr. 179/2008) [7], Cartea Verde (2004) [3], rapoartele Agenției Proprietăți Publice a Republicii Moldovei [8], precum și datele statistice furnizate de Biroul Național de Statistică (BNS) al Republicii Moldova [2].

between the State and the private community works for a long time and continues to evolve through ongoing improvement.

For the Republic of Moldova, whose economy requires substantial incentives to overcome the current difficulties, public-private partnerships (PPPs) can play a significant role in attracting investment in infrastructure and other key areas. Likewise, this can facilitate the use of more efficient private management practices within the public sector, thereby leading to the diversification and improvement of public services quality.

In the Republic of Moldova, the implementation of such partnerships is governed by a specific regulatory framework, which has been partially aligned with the European standards.

This Study aims to explore the evolution of PPP, the accounting challenges associated with them and their impact on the national economy.

The aim of this research is to provide a clear picture concerning the PPP development level in the Republic of Moldova and in the EU Member States. To this end, the study includes a review of PPP-related regulatory and legislative acts, analysis of specialist literature, the interpretation of official statistics, of information resources and scanning the Public Property Agency (PPA) reports.

The main objectives of this study are as follows:

- to identify the benefits of PPP in the Republic of Moldova in comparison with international practice;
- to analyze the forms of PPP implementation by type of activity in the Republic of Moldova;
- to examine the preparation and assignment stages of PPPs in the Republic of Moldova;
- to evaluate the investment value of PPP projects in the Republic of Moldova and in the EU;
- to analyse relevant statistical data at the national and European levels.

Research Methodology

The study is based on the analysis of official statistical data, current legislation and recent studies concerning the application of PPPs in the Republic of Moldova. The data were collected from the reports issued by the Ministry of Economy, the World Bank and by other relevant institutions, and were supplemented by a comparative analysis of international practices.

Thus, the information base of the research comprises: the Public-private Partnership Law No.179 of 10.07.2008 (Law No. 179/2008) [7], the

Rezultate și discuții

La 23 iunie 2022, Consiliul European a recunoscut perspectiva europeană a Republicii Moldova și a decis să i se acorde statutul de țară candidată pentru aderare la UE. Pentru a facilita procesul de aderare și pentru a compensa insuficiența resurselor financiare necesare dezvoltării infrastructurii industriale (distribuție de energie, aprovizionare cu gaze, transporturi, învățământ, sănătate, servicii comunale), PPP sunt considerate o soluție financiară viabilă și potențial mai rapidă de implementare.

Conform literaturii de specialitate, PPP sunt implementate pentru a obține beneficii pe care procedurile tradiționale de achiziții nu le pot asigura. Curtea de Conturi Europeană identifică următoarele beneficii principale ale PPP [4]: *realizarea mai rapidă a proiectelor de investiții planificate, datorită finanțării suplimentare asigurate de partenerii privați; creșterea eficienței implementării proiectelor, prin reducerea timpului de finalizare; partajarea riscurilor cu partenerul privat și optimizarea costurilor pe durata de viață a proiectelor; asigurarea unui nivel superior de servicii și mentenanță, comparativ cu proiectele tradiționale; combinarea expertizei din sectorul public cu cea din sectorul privat pentru o evaluare mai profundă și o optimizare a proiectelor.*

Comisia Europeană a adoptat, încă din 2004, Cartea Verde privind PPP și dreptul comunitar referitor la contractele publice și concesiuni, abordând provocările implementării acestora în statele membre [3].

Clasificarea statelor UE în funcție de adoptarea PPP

Potrivit Senatului României [9], statele UE pot fi clasificate astfel:

- **Adoptatori avansați:** Marea Britanie, Franța, Germania, Irlanda, Italia;
- **Adoptatori la nivel mediu:** Belgia, Spania, Portugalia;
- **Nou-veniți:** Luxemburg, Suedia.

Pentru o reprezentare a nivelului de dezvoltare a PPP în Europa, se prezintă cartografia din Figura 1.

Green Paper (2004) [3], the reports issued by the Public Property Agency of the Republic of Moldova [8], as well as the data provided by the National Bureau of Statistics (NBS) of the Republic of Moldova [2].

Outcomes and discussions

On 23 June 2022, the European Council acknowledged the Republic of Moldova's European perspective, and decided to grant the country candidate status for accession to the European Union. To facilitate the accession process and compensate the shortage of funds required for the development of industrial infrastructure (energy distribution, gas supply, transportation, education, healthcare, and utilities), PPPs are considered to be a viable financial solution with the potential for faster implementation.

According to the relevant literature, PPPs are mainly implemented to achieve potential benefits compared to traditional procurement methods. The European Court of Auditors identifies the following key benefits of PPPs[4]: *earlier delivery of planned capital investment projects due to additional funding provided by private partners; efficiency gains in project implementation through cutting the completion time; sharing risks with the private partner and optimising costs throughout the projects' life-time; ensuring better maintenance and service levels than traditional projects; combining public and private expertise in the most effective manner to perform in-depth assessment and achieve optimisation of the project scope.*

The European Commission adopted, , the Green Paper on Public-private Partnerships in 2004 and Community Law on Public Contracts and Concessions, tackling the issues of their implementation in the EU Member States [3].

EU Member States ranking on PPP adoption

According to the Romanian Senate [9], the EU Member States can be ranked as follows:

- **Advanced adopters:** Great Britain, France, Germany, Ireland, Italy;
- **Medium-level adopters:** Belgium, Spain, Portugal;
- **Newcomers:** Luxemburg, Sweden.

The mapping displayed in Figure 1 presents the level of PPP development in Europe.

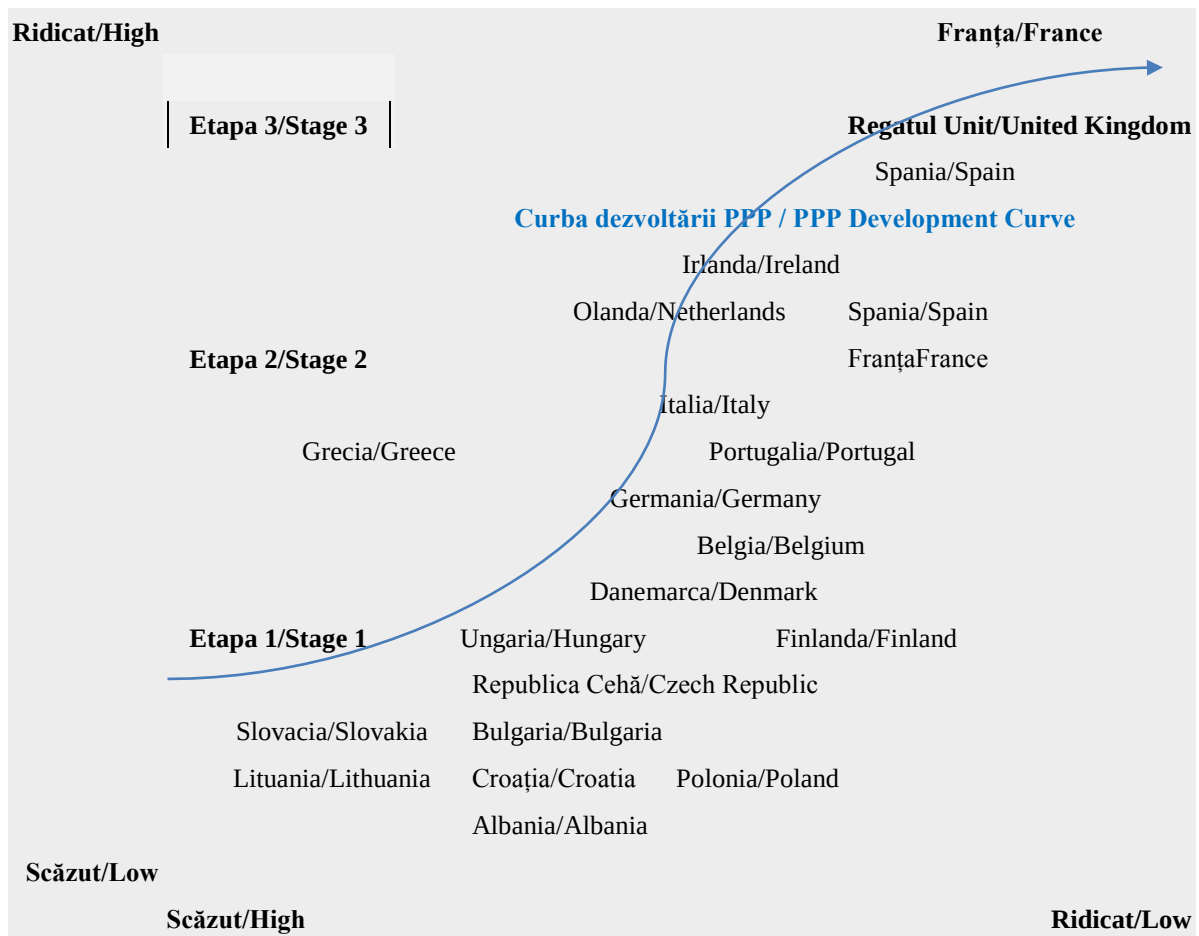


Figura 1. Cartografia dezvoltării PPP în Europa/
Figure 1. Mapping PPP developments in Europe

Sursa: Institut de la Gestion Delequee, 2011 [6]/

Source: Institut de la Gestion Delequee, 2011 [6]

Evoluția PPP în Republica Moldova

Procesul de implementare a PPP în Republica Moldova este anevoios, începând cu adoptarea Legii Nr. 179/2008, care reglementează principiile de bază ale PPP, drepturile și obligațiile părților implicate [8]. Formele de realizare includ: *administrare fiduciară, locațiune/arendarea, concesiune și asocierile contractuale*. Formele de realizare a contractelor de PPP în anul 2024 sunt prezentate în Figura 2.

PPP developments in the Republic of Moldova

The PPP implementation process in the Republic of Moldova is cumbersome since the adoption of Law No. 179/2008, which governs the basic principles of PPP, as well as the rights and obligations of the parties involved [8]. The implementation forms include: *fiduciary administration, leasing/renting, concessions, and contractual associations*. The delivery types of PPP contracts in 2024 are displayed in Figure 2.

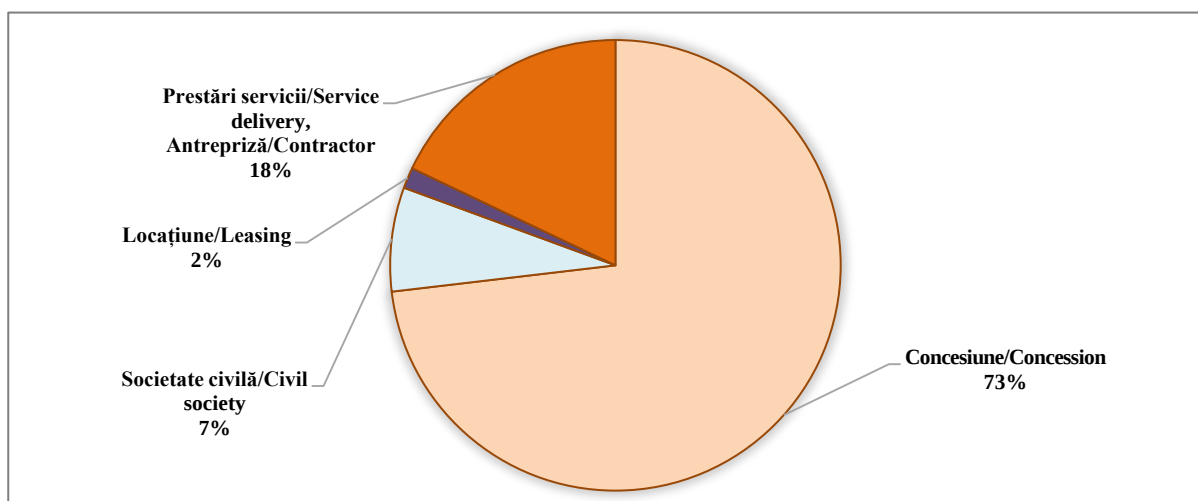


Figura 2. Formele de realizare a contractelor de PPP în anul 2024, %/

Figure 2. The delivery types of PPP contracts in 2024, %

Sursa: elaborată de autor în baza datelor APP [1]/

Source: developed by the Author based on the PPA data [1]

Concesiunea reprezintă 73% din totalul contractelor PPP, fiind cea mai utilizată formă atât la nivel național, cât și internațional. Durata unui contract de concesiune variază între 25 și 30 de ani, timp suficient pentru amortizarea investițiilor majore [5].

În Republica Moldova, rolul de administrare și valorificare a bunurilor publice îi revine APP. La inițierea unui PPP, indiferent de forma sa contractuală de realizare, este necesar de parcurs etapele stabilite în foaia de parcurs elaborată în corespundere cu prevederile Legii nr.179/2008.

Concession makes up 73% of all PPP contracts, being the most used type both nationally and globally. The duration of a concession contract typically varies from 25 to 30 years, which is sufficient to allow for the amortisation of major investment [5].

In the Republic of Moldova, the responsibility for managing and utilizing public assets lies with the PPA. Upon the initiation of a PPP, regardless of its contractual type of delivery, it is necessary to follow the stages set up by the roadmap developed as per the provisions of Law No.179/2008.

Tabelul 1/ Table 1

**Etapele procesului de realizare a PPP conform condițiilor stabilite de APP/
Stages of the PPP delivery process pursuant to the terms and conditions set up
by the PPA**

Nr. crt./ No. crit.	Etape de parcurs Autorități Publice Locale (APL)/ Stages to be covered Local Public Authorities (LPAs)	Etape de parcurs Autorități Publice Centrale (APC)/ Stages to be covered Central Public Authorities (CPAs)
1	2	3
1.	Elaborarea propunerii de inițiere a proiectului de către partenerul public – proprietar al bunului/ Develop a proposal to initiate the project by the public partner – asset's owner.	Elaborarea propunerii de inițiere a proiectului de către partenerul public – proprietar al bunului, adresată APP pentru includerea în cadrul Consiliului Național pentru Parteneriat Public-Privat (CNPPP)/ Develop a proposal to initiate the project by the public partner – asset's owner, addressed to the PPA to be included within the National Council for Public-Private Partnerships (NCPPP).

Continuarea tabelului 1/ Continuation of table 1

1	2	3
2.	Elaborare studiu de fezabilitate de către APP/ Develop a feasibility study.	După avizarea pozitivă de către CNPPP, elaborarea de către APP a proiectului Hotărârii de Guvern pentru aprobarea obiectului/ Following the positive endorsement by NCPPP, the PPA drafts a Government Decision for object approval.
3.	Avizare studiu de fezabilitate de către APP/ Issue the PPA opinion concerning the feasibility study.	Elaborare studiu de fezabilitate/ Develop a feasibility study.
4.	Elaborarea de către partenerul public a proiectului Deciziei privind cerințele de selectare a partenerului privat/ Develop a draft Decision on the requirements for selecting the private partner by the project public partner.	Avizare studiu de fezabilitate de către APP/ Issue the PPA opinion concerning the feasibility study.
5.	Elaborarea de către partenerul public a documentației necesare concursului/ Develop the tender documentation by the public partner.	Elaborarea de către partenerul public desemnat de Guvern a proiectului Hotărârii privind selectarea partenerului privat/ Develop a draft Decision on selecting the private partner by the project public partner designated by the Government.
6.	Desemnarea de către partenerul public a membrilor Comisiei de selectare a partenerului privat/ Designate the members of the Commission for selecting the private partner by the public partner.	Elaborarea de către partenerul public a documentației necesare concursului de selectare partener privat/ Develop the tender documentation to select the private partner by the public partner.
7.	Publicarea în Monitorul Oficial al RM și pe pagina web a APP a comunicatului privind desfășurarea concursului/ Publish in the Official Gazette of the RM and on the PPA web page a press release concerning the bidding process.	Desemnarea de către partener public a membrilor Comisiei de selectare a partenerului privat/ Designate the members of the Commission for selecting the private partner by the public partner.
8.	Examinarea și evaluarea de către Comisia de selectare a partenerului privat/ Review and evaluate the private partner by the Selection Commission.	Publicarea în Monitorul Oficial al RM și pe pagina web a APP a comunicatului privind desfășurarea concursului/ Publish in the Official Gazette of the RM and on the PPA web page a press release concerning the bidding process.
9.	Întocmirea de către Comisia de selectare a Raportului de evaluare a ofertelor recepționate/ Prepare a Report on evaluating the received offers by the Selection Commission.	Examinarea și evaluarea de către Comisia de selectare a partenerului privat în cel mult 30 zile/ Review and evaluate the private partner by the Selection Commission no later than 30 days.
10.	Elaborarea și transmiterea proiectului către câștigător în cel mult 30 de zile/ Develop and award/convey the project to the winner in no later than 30 days.	Întocmire de către Comisia de selectare a Raportului de evaluare a ofertelor recepționate/ Prepare a Report on evaluating the received offers by the Selection Commission.
11.	Negocierea contractului PPP în cel mult 30 zile de la data selectării câștigătorului/ Negotiate the PP contract no later than 30 days after the winner selection.	Elaborarea și transmiterea proiectului către câștigător în cel mult 30 zile/Develop and award/convey the project to the winner in no later than 30 days.
12.	Semnarea de către autoritatea abilitată a proiectului de contract/ Sign the draft contract by the empowered authority.	Negocierea contractului PPP în cel mult 30 de zile de la data selectării câștigătorului/ Negotiate the PP contract no later than 30 days after the winner selection.
13.		Semnarea de către autoritatea abilitată a proiectului de contract/ Sign the draft contract by the empowered authority.

Sursa: elaborat de autor în baza Foii de parcurs [8]/ **Source:** developed by the author based on the Roadmap [8]

La finele anului 2024, APP monitoriza 58 de proiecte PPP, dintre care 14 la nivel național [10].

By the end of 2024, the PPA was monitoring 58 PPP projects, 14 of which were implemented at the national level [10].

Tabelul 2/ Table 2

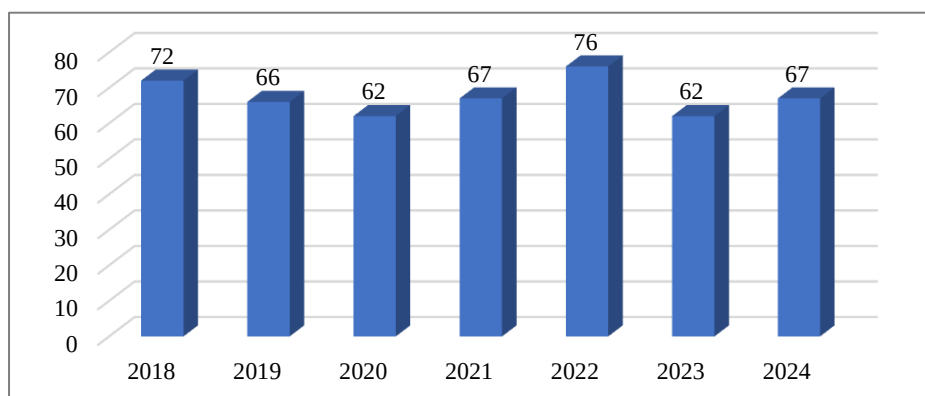
**Statutul proiectelor PPP monitorizate de APP/
Status of PPP projects monitored by the PPA**

Nivel de proiect/ Project level	Implementate/ Implemented	În derulare/ Ongoing	Rezoluționate/în proces de rezoluție/ Rescinded/In the process of rescission	Pe rol de instanță/ Pending before a court
Central	5	6	1	3
Local	0	12	16	1
Total	5	18	17	4

Sursa: elaborat de autor pe baza datelor APP [8]/ **Source:** developed by the author based on PPA data [8]

Evoluția PPP în Republica Moldova, după numărul de contracte monitorizate de către APP, în ultimii 7 ani, nu înregistrează progrese semnificative sau fluctuații majore de la o perioadă la alta (Figura 3).

The evolution of PPPs in the Republic of Moldova, based on the number of contracts monitored by the PPA, has shown neither significant progress nor fluctuations over the past seven years (Figure 3).



**Figura 3. Evoluția PPP potrivit datelor din Registrul Patrimoniului Public, un./
Figure 3. PPP developments as per the Public Asset Register data, un.**

Sursa: elaborată de autor în baza datelor APP [11]/

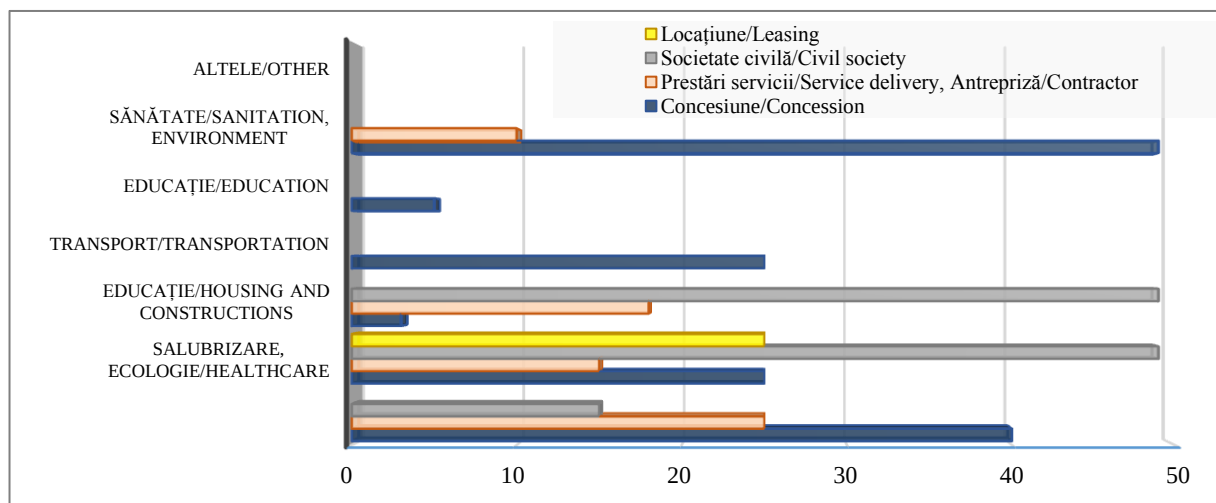
Source: developed by the author based on the PPA data [11]

Investiții și impact economic

În funcție de nivelul de implicare a partenerului public și partenerului privat, precum și forma contractuală de realizare a PPP, contractele sunt încheiate pe o perioadă determinată de investiție ce nu va depăși termenul de 50 ani [6]. Potrivit APP, la finele anului 2024, investițiile prin PPP s-au concentrat asupra sectorului de salubritate și ecologie, prin concesiuni cu termene de până la 49 de ani. Cel mai lung contract monitorizat are o durată de 50 de ani și vizează reabilitarea unui complex școlar din Chișinău, cu o investiție de 85,8 milioane lei (Figura 4).

Investments and economic impact

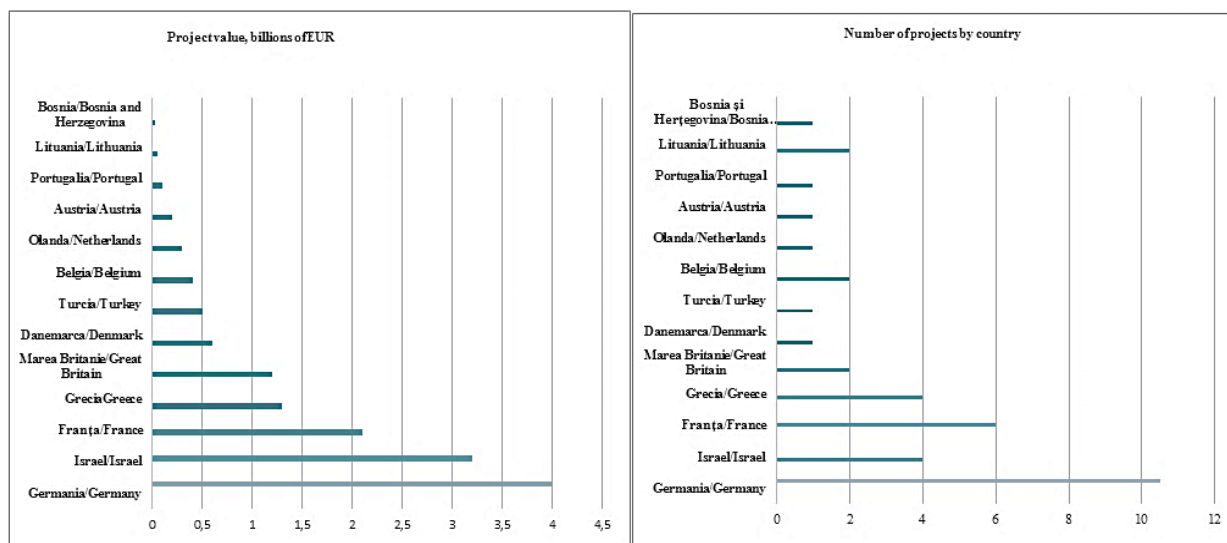
Depending on the level of engagement of the public and private partners, as well as on the contractual form of PPP implementation, the contracts are concluded for a determined investment term not exceeding 50 years [6]. According to the PPA, by the end of 2024, the investments through PPPs were focused on sanitation and environment sectors through concessions lasting up to 49 years. The longest monitored contract has a 50-year term, and concerns the renovation of a school complex in Chisinau, with an investment worth MDL 85.8 million (Figure 4).



**Figura 4. Durata medie de investiție a contractelor PPP în funcție de formă și sector/
Figure 4. Average investment term of PPP contracts depending on the type and sector**
Sursa: elaborată de autor în baza Raportului privind valoarea bunurilor proprietate publică [11]/
Source: developed by the author based on the Report on public asset value [11]

La nivel european, Germania a fost lider în 2023, cu 4 miliarde euro investiții în 11 proiecte PPP (Figura 5).

At the European level, Germany was the leader in 2023, with EUR 4 billion investments in 11 PPP projects (Figure 5).



**Figura 5. Defalcarea proiectelor PPP pe țări în 2023/
Figure 5. Breakdown of PPP projects by countries in 2023**
Sursa: Analiza pieței Europene privind PPP, 2023 [12]/
Source: Review of the European PPP Market, 2023 [12]

Conform datelor din cercetarea efectuată de Natalia Vinogradova (2014) cu referire la situația din luna septembrie 2013, în Republica Moldova, „au fost inițiate în total 259 de proiecte de parteneriat public-privat, majoritatea dintre care (82,6%) sunt proiecte de concesiune a serviciilor de salubritate” [13, p.61]. În anul 2024 serviciile

According to the research carried out by Natalia Vinogradova (2014) concerning the situation in the Republic of Moldova as of September 2013, “a total of 259 public-private partnership projects were initiated overall, the majority (82.6%) of them being concession projects of sanitation services” [13, p. 61]. As of 2024, the sanitation services remained

de salubritate rămâne domeniul dominant al PPP în Moldova (55%), deși s-au înregistrat scăderi semnificative față de 2013 (82,6%) (Figura 6).

the dominant sector for PPPs in Moldova (55%), although this marks a significant decrease compared to 2013 (82.6%) (Figure 6).

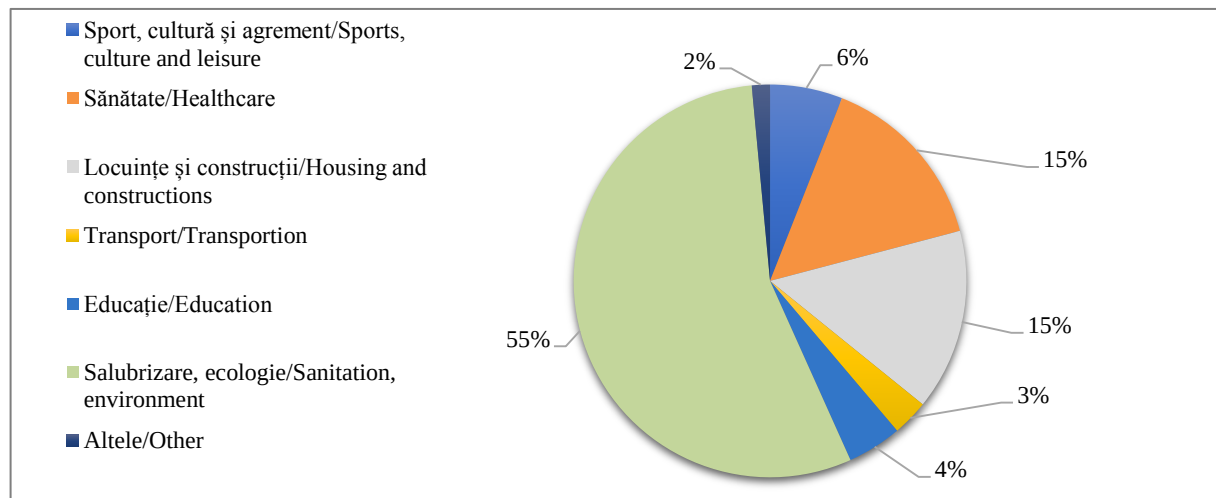


Figura 6. Proiecte PPP instituite în 2024, %/

Figure 6. PPP projects set up in 2024, %

Sursa: elaborată de autor pe baza datelor APP [11]/

Source: developed by the author based on PPA data [11]

La nivelul UE, transporturile și salubritatea sunt principalele domenii PPP, cu diferențe minore între ele (Figura 7) [12].

At the EU level, transportation and sanitation are the main PPP areas, with some minor differences between them (Figure 7) [12].

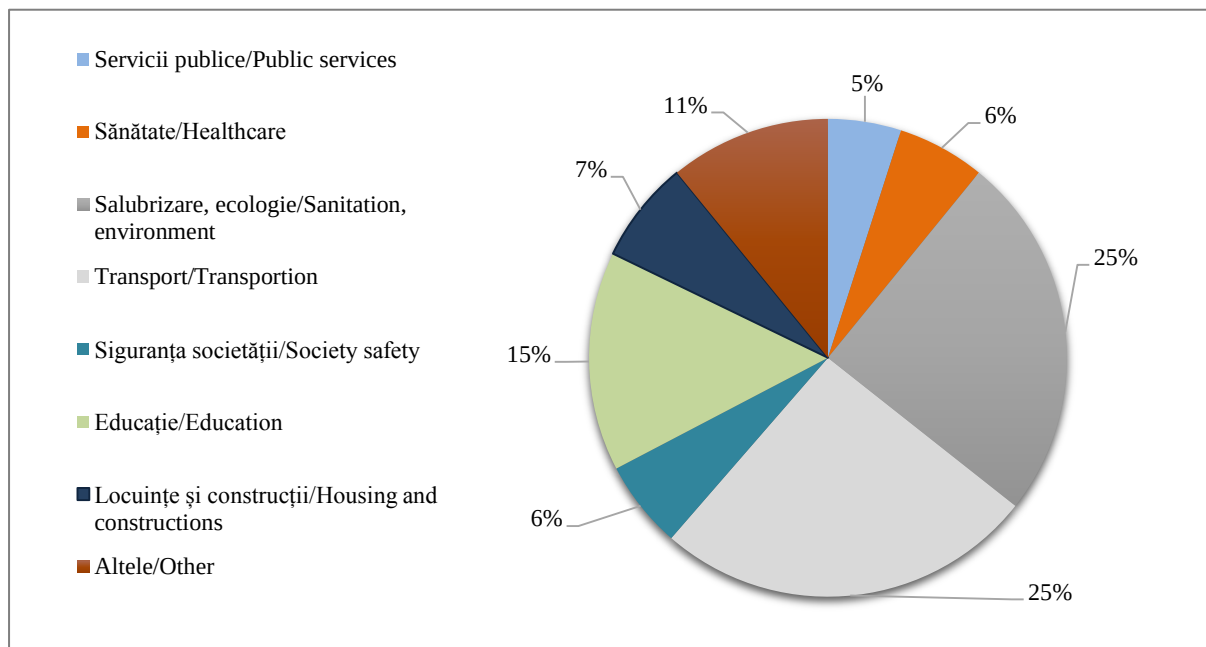


Figura 7. Proiecte PPP în UE pe sectoare, 2023, %/

Figure 7. EU PPP projects by sector, 2023, %

Sursa: elaborată de autor [12]/

Source: developed by the author [12]

Ultimul contract PPP, semnat în Republica Moldova, a fost în 2018, urmat de o stagnare între 2019-2024, posibil din cauza pandemiei, a stării de urgență sau a opoziției publice.

Investițiile PPP sunt realizate, în principal, de parteneri privați străini, valoarea acestora fiind de 2730,4 milioane lei la finele anului 2023, comparativ cu doar 64,4 milioane lei provenite din surse interne [2].

În conformitate cu datele din Registrul patrimoniului public, ținut de APP, la începutul anului 2024 valoarea patrimoniului public al Republicii Moldova a atins 155,81 miliarde lei, marcând o creștere cu 16,37 miliarde lei sau 12,5% față de anul precedent [10]. Această creștere se datorează investițiilor realizate în afara formelor de PPP (Figura 8).

The last PPP contract was concluded in the Republic of Moldova in 2018, followed by stagnation during 2019-2024, possible due to the pandemic, the state of emergency or due to public opposition.

PPP investments are made mainly by foreign private partners, with a total value of MDL 2730.4 million by the end of 2023, in comparison with only MDL 64.4 million made from internal sources [2].

According to the data of the Public Asset Register held by the PPA, the value of public assets of the Republic of Moldova reached MDL 155.81 billion in early 2024, making a MDL 16.37 billion increase or 12.5% compared to the previous year [10]. This growth is due to the investments made outside the PPPs (Figure 8).

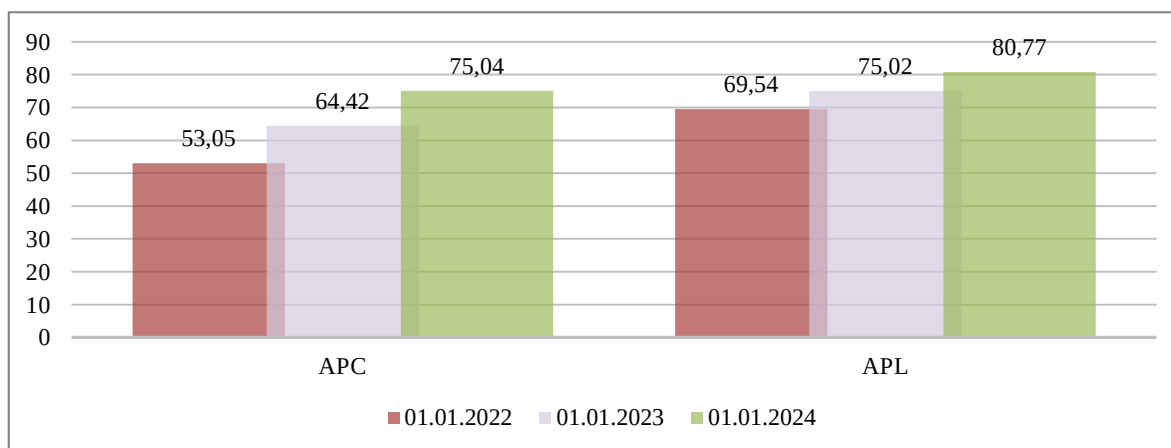


Figura 8. Dinamica valorii patrimoniului public al RM, 2021-2023, mld. Lei/

Figure 8. Dynamics of public asset value of the RM, 2021-2023, in billions of MDL

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Raportului de Audit al Curții de Conturi, 2023 [10]/

Source: developed by the author based on the Audit Report of the Court of Accounts, 2023 [10]

În baza datelor prezentate, se constată o stabilitate economică, iar investițiile din afara țării prin alte mecanisme decât cele de PPP contribuie la valorificarea patrimoniului public național.

Concluzii

Experiența UE demonstrează că implementarea proiectelor prin mecanismul PPP funcționează de mult timp și este într-un proces continuu de perfecționare. În numeroase țări în curs de dezvoltare, PPP au devenit un instrument eficient pentru stimularea creșterii economice, sporirea competitivității naționale, îmbunătățirea eficienței sectorului public și creșterea calității serviciilor publice.

Rezultatele studiului evidențiază o stagnare a proiectelor PPP în Republica Moldova. Ultimul contract național de PPP a fost înregistrat în 2018, iar în perioada 2019-2024 nu au fost semnate noi

Based on the presented data, an economic stability has been acknowledged, while the investments from outside the country made through other mechanisms than PPPs contribute to the enhancement of the national public assets.

Conclusions

The EU experience shows that project implementation through the PPP mechanisms is operational for a long time, and is continuously improving. In many developing countries, PPPs have become an efficient tool to boost economic growth, enhance national competitiveness, make the public sector more efficient and increase the quality of public services.

The study outcomes highlight a stagnation of PPP projects in the Republic of Moldova. The last national PPP contract was concluded in 2018, and no

contracte. Printre principalele impedimente în dezvoltarea PPP se numără lipsa capitalului autohton; reticența investitorilor străini, cauzată de perioada îndelungată de amortizare (30-50 de ani); instabilitatea politică și contextul geopolitic dificil, având în vedere conflictul armat la granițele țării. Investitorii străini preferă proiecte cu un randament ridicat și o recuperare rapidă a investițiilor.

În acest context, considerăm că:

- Cadrul legislativ trebuie aliniat la standardele europene pentru a spori încrederea și atragerea investitorilor străini;
- Beneficiile oferite în cadrul PPP trebuie ajustate în conformitate cu recomandările Comisiei Europene, pentru a optimiza procesul de implementare a acestor proiecte;
- Autoritățile centrale și locale trebuie să acorde o atenție sporită dezvoltării PPP, având în vedere că acestea reprezintă un motor al progresului economic și social, facilitând realizarea unor obiective pe care administrația publică nu le poate atinge exclusiv prin resurse proprii;
- În planul de dezvoltare a PPP trebuie să fie prioritizate domeniile sănătății și educației, unde nivelul investițiilor rămâne extrem de scăzut, conform datelor analizate.

Acești factori sunt esențiali pentru revitalizarea parteneriatelor public-private în Republica Moldova și pentru valorificarea acestora ca instrument de dezvoltare economică sustenabilă.

new PPP contracts were concluded during 2019-2024. Among the main impediments to PPP development one may highlight the lack of indigenous capital; reluctance of foreign investors, caused by the long period of amortisation (30-50 years); political instability and challenging geopolitical background, having regard to the armed conflict at the country borders. Foreign investors prefer projects with a high yield and a speedy recovery of investments.

In this context, we believe that:

- The legislative framework needs to be aligned with the European standards in order to increase trust and attract foreign investors;
- The benefits offered by PPPs need to be tailored in line with the recommendations of the European Commission in order to streamline the implementation process of such projects;
- The central and local authorities should pay particular attention to PPP development, given that such partnerships drive economic and social progress, facilitate the achievement of certain goals, which the public administration would not accomplish based solely on its own resources;
- The PPP development plan should prioritise the healthcare and education sectors, where , investment level remains extremely low according to the analyzed data.

These factors are essential for revitalizing public-private partnerships in the Republic of Moldova and for their reclaiming as a valuable tool of sustainable economic development.

Bibliografie/Bibliography:

1. *Agenția Proprietăți Publice*. Site web. Disponibil: <https://www.app.gov.md> [accesat 2025-01-26].
2. BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ A REPUBLICII MOLDOVA. *Banca de date statistice*. Online. Disponibil: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__17%20ICF__IAI010__serii%20anuale/IAI010400.px/table/tableViewLayout2/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774 [accesat 2025-02-10].
3. COMISIA EUROPEANĂ. *Green Paper on public-private partnerships and Community law on public contracts and concessions*. Online. 2004. Disponibil: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/94a3f02f-ab6a-47ed-b6b2-7de60830625e/language-en> [accesat 2025-02-02].
4. CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ. *Parteneriatele public-privat în UE*. Raportul special nr. 09, 2018. Online. Disponibil: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/ppp-9-2018/ro/> [accesat 2025-02-10].
5. *Indicații metodice privind particularitățile contabilității în procesul realizării parteneriatului public-privat*: Ordinul MF nr.192 din 12.03.2018. Online. Registru de Stat al Actelor Juridice. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111830&lang=ro [accesat 2025-01-18].
6. INSTITUT DE LA GESTION DELEGUEE. *Aspects économiques et comptables des investissements dans les PPP*. Lisibilité & Comparabilité. 2011, p. 35.
7. *Legea cu privire la parteneriatul public-privat*: nr. 179 din 10 iulie 2008. Online. Registru de Stat al Actelor Juridice. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110569&lang=ro [accesat 2024-11-02].

8. AGENȚIA PROPRIETĂȚII PUBLICE. *Parteneriate public-privat și Concesiuni*. Online. Disponibil: <https://app.gov.md/parteneriate-publice-private/#proiecte> [accesat 2025-02-02].
9. DIRECȚIA GENERALĂ LEGISLATIVĂ A PARLAMENTULUI ROMÂNIEI. *Parteneriatul public-privat în unele state ale Uniunii Europene*. PDF, online. Disponibil: <http://www.senat.ro/UploadFisiere/0c23530b-e067-46b8-a1d9-33bc45b07d23/parteneriatul%20public%20privat.pdf> [accesat 2025-02-12].
10. CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA. *Raport de audit asupra parteneriatelor public-privat în Republica Moldova*. Online. Disponibil: https://ccrm.md/ro/raportul-curtii-de-conturi-asupra-administrarii-si-intrebuintarii-resurselor-88_93349.html [accesat 2025-02-06].
11. AGENȚIA PROPRIETĂȚII PUBLICE. *Registrul Patrimoniului Public la situația din 01.01.2024*. Online. Disponibil: <https://app.gov.md/registrul-patrimoniului> [accesat 2025-01-06].
12. EUROPEAN PPP EXPERTISE CENTRE. *Market update. Review of the European public-private partnership market in 2023*. Online. Luxembourg: European Investment Bank, 2024. Disponibil: <https://www.eib.org/en/publications/20240030-market-update-2023> [accesat 2025-02-16].
13. VINOGRADOVA, N. Analiza factorilor și formelor de parteneriat public-privat în Republica Moldova. PDF, online. *Analele Institutului Național de Cercetări Economice*. PDF, online. 2014, ed. a 4-a, nr. 1, pp. 59-64. ISSN 1857-3630. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Analiza%20factorilor%20si%20formelor%20de%20parteneriat%20public_privat%20in%20RM.pdf [accesat 2025-01-14].